

ZAMEK KRÓLEWSKI NA WAWELU

Skarby Piastów na Wawelu i ostatni król piastowski Kazimierz Wielki

Piastowie, niedługo po objęciu władzy w Polsce, osiedlili się również w Krakowie. Na swoją siedzibę wybrali wzgórze wawelskie.

Każdy z władców odcisnął na Wawelu swój ślad. Te świadectwa ich obecności choć mają już kilka stuleci to ciągle są widoczne, a kolejne odnajdywane są w czasie badań archeologicznych.

MIECZ KORONACYJNY
KRÓLÓW POLSKICH
ZWANY SZCZERBCEM

ok. poł. w. XIII (?)
stal, złoto, srebro;
dł. 98,4 cm, jelec: 20 cm, 1,26 kg
numer inwentarza 137

Ten wisior najprawdopodobniej powstał w XII wieku i został wykonany z kryształu górskiego i złota. Przypuszczalnie był częścią ozdoby głowy jaką nosiły wysoko urodzone kobiety.

- ➔ Jak myślisz – jak duża mogła być ta ozdoba?
- ➔ Jak myślisz – jak mogła wyglądać cała taka ozdoba?
- ➔ Czy takie ozdoby mogły być noszone na co dzień czy zakładano je raczej od święta?

WISIÓR

Środkowa Europa lub Bizancjum, 2. połowa w. XII (?)

złoto, kryształ górski

wys. 5,6 cm; szer. 1,5 cm; dł. łańcuszka 12,8 cm; 19 g

numer inwentarza 4934

Do polskich insygniów królewskich należał między innymi ten miecz. Nazywany jest on Szczerbcem.

- ➔ Czy pamiętasz, dlaczego miecz ten nazwany jest Szczerbcem?
- ➔ Czy wiesz, jak nazywał się pierwszy król, który otrzymał sakrę królewską przy użyciu tego miecza?
- ➔ Jak myślisz – co w wyglądzie Szczerbca świadczy o tym, że był on mieczem koronacyjnym?

Zwróć uwagę na rękojeść miecza. Przyjrzyj się jej dekoracji.

- ➔ Jakie przedstawienia zostały na niej zobrazowane? O czym mogą świadczyć?
- ➔ Czy potrafisz odczytać napis na rękojeści miecza? W jakim języku go napisano?
- ➔ Czy potrafisz przetłumaczyć napis na język polski?

Królowie i książęta chcąc podkreślić siłę swojej władzy bili monety. Każda emisja monet miała swój specyficzny wzór i nazwę, dokładnie tak jak ten półgrosz koronny Kazimierza Wielkiego (1310-1370).

Przyjrzyj się bliżej dekoracji monety.

- ➔ Co zostało na niej przedstawione?
- ➔ Czyja postać według Ciebie został przedstawiony w centralnym polu monety?
- ➔ Jak myślisz, z jakiego metalu została wykonana ta moneta?
- ➔ Zastanów się dlaczego monety mają kształt krążków?
- ➔ Jakie znasz inne nazwy współczesnych walut?

Ten obraz został namalowany w połowie XX wieku przez Saturnina Świerzyńskiego (1820-1885). Artysta przedstawił Zamek i jego otoczenie ponad dwieście lat temu. Nie zmieniło się ono bardzo od tego, jak wyglądało w czasach dynastii piastowskiej.

- ➔ Przyjrzyj się, jakie miejsce zostało wybrane na królewską siedzibę?
- ➔ Jak myślisz – czemu król wybrał je na swoją siedzibę?
- ➔ Co, prócz wojska i obronnych murów i baszt Zamku, gwarantowało królowi i jego dworowi bezpieczeństwo? Potrafisz wymienić te elementy?

Saturnin Świerzyński (1820-1885),
Widok Wawelu od południowego zachodu, 1874
olej/płótno
numer inwentarza 4076